

KUULONÄKÖVAMMAISTEN LEHTI
No 1/1980

KUULONÄKÖVAMMAISTEN LEHTI

Ilmestyy 22 kertaa vuodessa

N:o 1

15. p:nä tammikuuta 1980

6. vuosikerta

JULKAISIJA

Sokeain Keskusliitto ry

Varat tämän lehden kustannuksiin on lahjoittanut
Lions-piiri 107 N

PÄÄTOIMITTAJA

Ulla Kiikka

TOIMITUKSEN OSOITE

Sokeain Keskusliitto ry

Mäkelänkatu 52 A

00510 Helsinki 51

SISÄLLYS

Kaijan palsta	1
Vuodenvaihteen tapahtumia	3
Terveiset Thaimaasta	8
Villisika – uusi tulokas Suomessa	11
Keski-Euroopan mäkiiviikko	14

KAIJAN PALSTA

Hyvää Uutta Vuotta teille kaikille. Kiitokset joulutervehdyksistä. Nyt sitten aloitellaan uudesta vuodesta ja uutta vuosikymmentä.

Tämä vuosi on nimetty Helen Keller -juhlavuodeksi. Helen Kellerin syntymästä tulee kuluneeksi 100 vuotta. Monet meistä ovat varmaan tutustuneet Helen Kellerin elämän tarinaan. Hän oli amerikkalainen kuurosokea nainen, joka opettajansa Anne Sullivanin opastuksella pystyi merkittäviin saavutuksiin. Helen Keller sairastui puolentoista vuoden ikäisenä aivokalvontulehdukseen. Tämä sairaus vei häneltä näön ja kuulon. 7-vuotiaana hän sai opettajakseen Anne Sullivanin. Helen oppi viittomaan, lukemaan, ilmaisemaan itseään seitsemällä eri kielellä. Hän suoritti yliopistollisen loppututkimnon, kirjoitti kirjoja ja matkusteli ympäri maailmaa kertomaan elämänsä tarinaa. Kirjoituksistaan saadut rahat hän antoi kuurojen ja sokeiden koulujen hyväksi. Muiden auttaminen oli Helen Kellerin elämäntehtävä. Hän harrasti uintia, soutua, purjehdusta, pelasi shakkia, kävi teatterissa. Hänen lempi aineitaan olivat taide, kirjallisuus ja tiede.

Tänä vuonna järjestetään toinen kuurosokeiden maailmankonferenssi Hannoverissa Länsi-Saksassa. Tämäkin konferenssi on nimetty Helen Keller-konferenssiksi. Konferenssiaika on 21-25.7.80.

Suomesta järjestetään ryhmämatka Hannoverin konferenssiin. Suomen Kuurosokeat ry järjestää matkalle englanninkielen tulkin sekä viittomakielen tulkit. Täysin sokealla täytyy olla oma opas. Matkan hinnaksi tulee n. 2 000 mk + ruokailukulut. Jos olet kiinnostunut matkasta, ota heti yhteyttä.

Matkasta ilmoitetaan tarkemmin, kun saamme matkatoimiston tekemät tarjoukset.

Lue vielä tarkoin tämän vuoden tapahtumakalenteri. Se on julkaistu v. 79 lehdessä no 19. Kirjoita sitten, mihin haluat osallistua. Kurseista ja muista tapahtumista ei ilmoiteta erikseen kirjeillä. Lehdestä saat tiedot kaikista ohjelmista. Lue lehti siis tarkkaan.

Hyvää talven jatkoa!

Terveisin Kaija

Hiihtoleiri järjestetään Kuortaneen Urheiluopistolla 3-9.2.80. Osallistumismaksu 200 mk. Matkoista maksetaan yli 50 mk menevä osuus.

Urheiluopistolla on mahdollisuus hyvin monipuoliseen liikuntaan. Hiihtämisen lisäksi voidaan hölkätä, uida, voimistella jne. Lähde mukaan kohentamaan kuntoasi.

Ilmoittautumiset Sokeain Keskusliittoon Kaija Salekarille 25.1.79 mennessä.

VUODENVAIHTEEN TAPAHTUMIA

Vuoden vaihtuessa tuli voimaan uusia hinnankorotuksia, myös jotkut sosiaaliedut paranivat. Lapsen vuosi päättyi, alkoi uusi vuosi ympäristövuosi, olympiavuosi.

Juna- ja matkaliput kallistuivat vajaan kymmenesosan eli 8 prosenttia. Makuupaikkalipusta saa maksaa 4-6 markkaa enemmän kuin viime vuonna. Myös yksityisen autoilijan liikkuminen kallistui, sillä kaikkien bensiinilaatujen hinta nousi yhden pennin litralta. Bensiinin keskihinta on 240,5 penniä litra.

Useat sähkölaitokset nostivat sähkön hintaa n. kahdeksan prosenttia. Viljatuotteiden hinta nousi vuoden alussa. Vehnäjauhojen kohdalla korotus oli 25 penniä kilolta. Sokeri maksaa 51-54 penniä enemmän kuin aikaisemmin. Tupakka kallistui laadusta riippuen 7-30 prosenttia. Tavalliset savukemerkit nousivat 35-40 penniä.

Vuoden alussa kallistui myös alkoholi. Alkoholihinnan korotus oli 6,3 prosenttia. Korotuksen arvioidaan tuovan valtiolle lisätuloja 200 miljoonaa markkaa.

Kansaneläkeuudistuksen ensimmäinen vaihe toteutui 1. tammikuuta. Uudistus korottaa kansaneläkkeen tukilisää. Esimerkiksi yksinäisen henkilön tukilisa nousi 46-71 markkaa kuukaudessa. Pienin asumistuki on 15 markkaa. Lain mukaan korvattavien asumiskustannusten yläraja on 6 000 mk vuodessa. Äitiysavustus kohosi 25 markalla ja on nyt 325 markkaa.

Terveyskeskusten ja sairaaloiden päivähoitomaksut kallistuivat markalla.

Suomen väestön kasvu oli viime vuonna hieman nopeampaa kuin edellisinä vuosina. Suomen väestö kas-

voi 13 000 hengellä viime vuonna tilastokeskuksen arvion mukaan. Vuoden 1979 päättyessä suomalaisia oli 4 771 229 henkeä.

Eniten väkiluku on kasvanut Uudenmaan läänissä. Lisäystä oli 6 700 henkeä. Vähennystä on tapahtunut mm. Kymen ja Lapin lääneissä.

Suomessa on syntynyt vuoden aikana 64 000 lasta. Maasta muutti 7 226 henkeä enemmän kuin maahan muutti.

Helsingin väkiluku väheni 1 700 hengellä vuoden 1979 aikana. Vuoden vaihtuessa on pääkaupungissa 483 700 asukasta.

Työttömiä oli joulukuun puolivälissä lähes 130 000 eli kuusi sadasta työikäisestä oli vailla työtä.

Soudun maailmanmestari Pertti Karppinen valittiin vuoden 1979 urheilijaksi. Kakkoseksi äänestettiin suunnistuksen maailmanmestari Outi Borgenström. Urheilutoimittajat valitsevat äänestyksellä vuoden urheilijan.

Jääkiekkjoukkueet ottelivat Moskovassa perinteisessä joulukuun Izvestija -turnauksessa. Kärjessä olivat Neuvostoliitto ja Tsekkoslovakia. Suomi oli kolmas ennen Ruotsia ja Kanadaa. Suomi voitti kohteasti Ruotsin ja taisteli Kanadan ja Tsekkoslovakian kanssa.

Suomen nuorten jääkiekkjoukkue sai MM-hopeaa. Neuvostoliitto oli paras alle 20-vuotiaiden MM-jääkiekkoilussa. Loppuottelussa NL kukisti Ruotsin 2-1 ja otti kullan. Ruotsin häviö ottelussa merkitsi Suomen hopean varmistumista. Viimeisessä ottelussaan Suomen joukkue voitti tšekit 4-2. Ruotsi otti MM-pronssin. Tsekkoslovakia jäi neljänneksi. Nuorten MM-kisat on järjestetty neljä kertaa ja Neuvostoliitto on voittanut myös aikaisemmat kilpailut.

YK:n pääsihteeri Kurt Waldheim saapui tammikuun 1. päivä Teheraniin keskustelemaan Iranin johtajien kanssa panttivankien vapauttamisesta. Waldheimilla ei uskota olevan paljon mahdollisuuksia ratkaista kysymystä. YK:n turvallisuusneuvosto on hyväksynyt päätöslauselman, joka antaa Iranille viikon aikaa va-

pauttaa amerikkalaiset panttivangit. Jos Iran ei suostu vapautukseen, turvallisuusneuvosto kokoontuu uudelleen keskustelemaan asiasta. Yhdysvallat uhkaa Irania taloussaarrolla, mikä merkitsee ettei Iraniin toimiteta eikä maasta viedä tiettyjä tavaroita. Taloussaarto ei koske elintarvikkeiden ja lääkeaineiden vientiä eikä öljyn tuontia sieltä.

Iranin itäisessä naapurivaltiossa Afganistanissa on tapahtunut vallankumous. Joulukuun 27. päivä Afganistanin uusi johtaja Barbak Karmal otti vallan presidentti Hafizullah Aminilta, joka ehti olla presidenttinä syyskuusta lähtien. Karmal on pyytänyt Neuvostoliitolta pikaista poliittista taloudellista ja sotilaallista apua. Pyyntöön on suostuttu. Tällä hetkellä länsimaiset tarkkailijat arvelevat Afganistanissa olevan n. 30 000 - 45 000 neuvostoliittolaista sotilasta. Amin tuomittiin heti vallankaappauksen jälkeen kuolemaan rikoksista Afganistanin kansaa vastaan. Amin teloitettiin heti.

Tilanne Afganistanissa lisää jännitystä mm. USA:n ja NL:n välisiin suhteisiin.

TERVEISET THAIMAASTA!

Kaija Salekari

Matka kaukaiseen Thaimaahan on nyt tehty. Se onnistui yli odotusten. Saimme tutustua täysin erilaiseen maahan kuin tämä meidän kotoinen Suomemme. Kertomista olisi vaikka kuinka paljon. Saatte lukea kokemuksiamme useammasta lehdestä. Tässä kirjoituksessa tuon teille terveisiä Thaimaan kuuroilta. Olimme eräänä päivänä kiertelemässä Bangkokin loistavia temppeleitä. Erään temppelein edessä oli matkamuistomyymälöitä. Pysähdyimme tutustumaan myymälöihin. Siinä oli edessämme nuori kaunis tyttö myymässä tauluja. Hän oli kuuro. Aloimme tietysti innolla selvittää asioita. Ihmeesti siinä selvisivät nimet, ammatit, iät ja monet muut asiat. Uusi ystävämme oli taiteilija. Hän möi siellä maalaamiaan tauluja. Hänellä oli apunaan nuori poika, joka myös oli kuuro. Sovimme tapaamisesta illalla meidän hotellissamme. Hotelliimme ilmestyikin illalla viisi nuorta bangkokilaista kuuroa. Ilta kului iloisesti juttellessa. Kielivaikeuksia kyllä oli, mutta onneksi ystäviemme joukossa oli hyvä tulkki. Hänen nimensä oli S u t h e p. Suthep oli myös kuuro, mutta hän osasi jonkin verran englannin kieltä sekä samat sor-

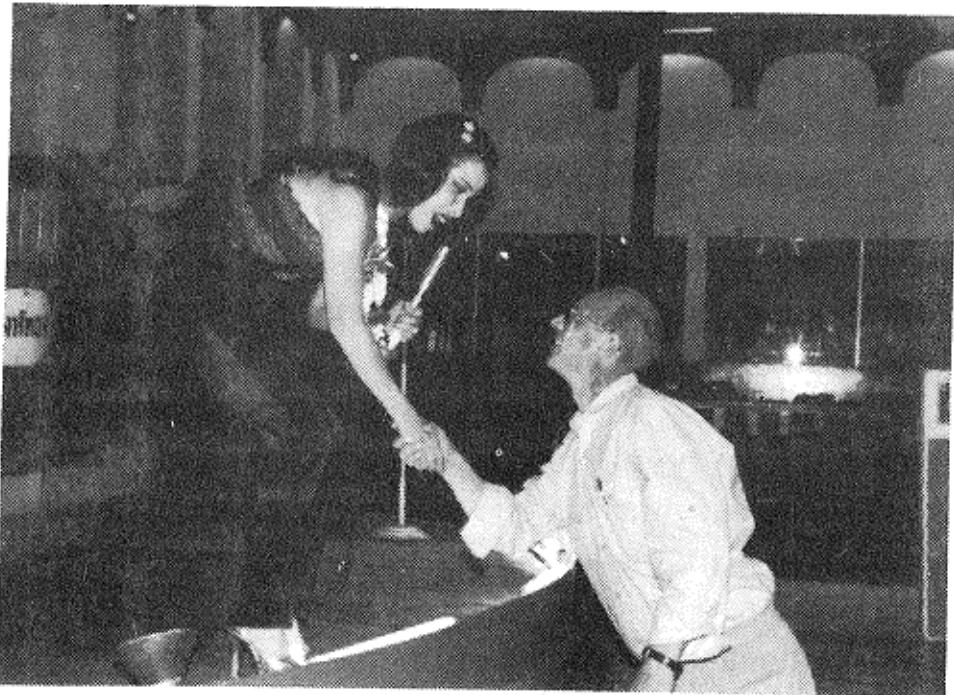

Ystävykset Bangkokin yössä

miaakkoset, joita mekin käytämme. Sovimme, että vietämme vielä yhden illan yhdessä.

Seuraavana lauantaina suunnistimme sitten viettämään iltaa tyypilliseen thaimaalaiseen ravintolaan. Ystäviemme ryhmä oli taas vähän kasvanut. Heitä oli nyt seitsemän. Ravintola oli hyvin erilainen, mihin me olemme tottuneet. Siinä oli matalat seinät, mutta ei ollenkaan kattoa. Istuimme tähtitaivaan alla lämpimässä yössä ja söimme thaimaalaista ruokaa. Ruoka oli vahvasti maustettua, mutta hyvää. Ruo-

kailuvälineinä oli kaksi puikkoa. Meille tuotiin varmuuden vuoksi myös haarukat. Monet meistä kyllä käyttivät puikkoja aivan sujuvasti. Aivan meidän pöytämme vieressä oli lava. Siellä istui orkesteri soittamassa. Lavalle ilmestyi toinen toistaan somempi tyttölapsi laulamaan ja tanssimaan. Pöytämme ympärillä kierteli kukkien myyjiä. Ystävämme selittivät, että täällä on tapana ostaa esiintyville taiteilijoille kukkia. Pojat innostuivat ja olivat pian jonossa kuka solmitut seppeleet käsissään. Jokainen vuorol-

Pepe tuomassa kiitoksiaan

laan kävi kietomassa sepeleen oman suosikkinsa kaulaan.

Ilta kului nopeasti ja hauskasti, ystävyysseiteä solmittiin, osoitteita vaihdettiin ja nautittiin mukavasta yhdessäolosta. Thaimaalaiset ystävämme saattoivat meidät hotelliimme asti. Siellä järjestäytyttiin vielä valokuvausta varten hotellin aulaan. Sitten olikin edessä jäähyväiset. Kättelyjä, halauksia, ystävyysvakuutteluja, toiveita tavata myöhemmin uudelleen. Jälleen oli eletty päivä, jota on todella mukava muistella myöhemmin koti-Suomessa.

VILLISIKA -- UUSI TULOKAS SUOMESSA

Suomessa tavattiin 1950-luvulla ensi kerran villisika luonnonvaraisena. Villisika on tyypillinen keski-eurooppalainen eläin. Ne elävät metsissä. Alunperin ne olivat suurissa, rauhallisissa lehtimetsissä. Villisiat söivät kasveja, tammenterhoja, pähkinöitä ja marjoja. Villisiat ottavat mielellään mutakylpyjä. Viime vuosien aikana kosteat alueet on kuivatettu. Yli puo-

let lehtimetsistä on raivattu viljelysmaaksi tai alueille on istutettu kuusia. Villisika on sopeutunut myös kuusimetsiin. Euroopan lisäksi villisikoja on Aasiassa ja Pohjois-Afrikassa. Kesy sika polveutuu villisiasta. Täysikasvuiseksi villisika tulee 5-6 vuotiaana. Täysikasvuisen villisian ruumiin pituus on enintään 180 cm. Paino voi nousta 200 kiloon. Paino riippuu ravinnosta.

Villisian pää on suippo ja kiilan muotoinen. Kaula ja ruumis ovat tukevat. Jalat ovat pitemmät kuin kesysialla. Urossialla, karjulla on vahvat käyrät kulmahampaat.

Tavallisina vuosina villisikaemolla on 5-6 porsasta. Porsaat syntyvät maaliskuuhun vaihteessa. Vastasyntynyt porsas mahtuu miehen kämmenelle, mutta se kasvaa sangen nopeasti. Emakko huolehtii yksin porsaistaan. Porsaat pysyvät pesässään vain muutaman päivän. Porsaat ovat vilkkaita, keskenään nahistelevia, mutta ne tottelevat emakon varoitusta. Emakolla on useita merkkiäänä. Eräällä se kutsuu poikaset imemään, toinen taas ilmoittaa aterioinnin päättyvän.

Jo kahden viikon ikäisinä porsaat alkavat tonkia maata ja etsiä juuria, matoja, toukkia ja hyönteisiä. Kesällä vasta jää maito pois porsaiden ruokavaliosta.

Samoihin aikoihin muuttuu viirullinen turkki paksummaksi talviturkiksi. Talviturkissa on pitkiä harjaksia ja lähellä ihoa tuuheata, lämmintä alusvillaa.

Tammenterhot ja pyökinpähkinät ovat villisikojen tärkeintä ja mieluisinta ravintoa. Kun villisiat syövät tärkkelyspitoisia tammenterhoja, niille kehittyy paksu rasvakerros. Jos hyvää ravintoa on saatavilla, villisiat kasvavat nopeasti. Ensimmäisenä talvena porsas painaa 25 kiloa. Toisena talvena se voi olla kaksinkertainen. Silloin porsas näyttää jo melkoiselta köntykseltä.

Villisikojen kuulo on erittäin tarkka ja hajuaisti hyvin herkkä. Sen sijaan näköaisti on paljon heikompi. Ihminen voi tarkkailla villisikoja kaikessa rauhassa pensaikoissa tuulen alla. Villisiat tuskin huomaavat häntä. Jos emakolla on pieniä porsaita, se voi hyökätä. Emakko puree kipeästi kulmahampailla. Karju hyökkää vain, jos se on hengenvaarassa.

Päivisin villisiat piileskelevät tiheissä pensaikoissa, mieluiten lähellä mutalammikoita. Iltahämärissä nautitaan metsän antimista. Villisiat lähtevät pelloille ja niityille. Ne syövät myös nuorta kauraa, maisia, vehnää ja perunoita. Maanviljelijät eivät pidä villisikojen retkistä pelloille. Metsänomistajat taas pitävät siitä, villisiat pyydystävät metsissä erilaisia myy-

riä, hiiriä ja metsäntuhohyönteisiä. Metsästys vähentää villisikojen määrää. Sen lisäksi jotkut hukkuvat, koska eivät pysty kiipeämään rannoille. Villisiat syövät myös myrkytettyjä hiiriä ja kasveja. Sukupuuttoon häviämisestä ei liene tällä hetkellä pelkoa.

Riistatutkimusten mukaan Suomessa oli yli 50 villisikaa 1970-luvun puolivälissä. Useimmat yksilöt olivat eteläisessä Suomessa. Villisikojen määrä on meillä vähäinen. Mitään laumoja ei ole muodostunut. Villisikojen pahimpana vihollisena on ankara talvi. Villisikojen määrän lisääntymiselle olisi tärkeää järjestelmällinen ruokkiminen. Sitä ei ole vielä aloitettu, emme tiedä millaista vahinkoa eläimistä olisi esim. maa- ja metsätaloudelle.

KESKI-EUROOPAN MÄKIVIIKKO

Petri Kinnunen

Uuden vuoden aaton aattona alkoi Oberstdorfissa Länsi-Saksassa perinteinen vuosittain käytävä Keski-Euroopan mäkiiviikko. Kilpailuun kuuluu 4 osakilpailua, jotka hypätään Oberstdorfissa ja Garmisch-Partenkirchenissä Länsi-Saksassa sekä Innsbruckissa ja Bischofshofenissa Itävallassa. Suomi on lähettänyt

kisaan kokeneen ja hyviä harjoitushyppyjä hypänneen joukkueen. Mukana ovat viime vuoden voittaja Pentti Kokkonen, nuori lupaava Jari Puikkonen, hänen kaimansa Jari Larinto, Keijo Korhonen, kokenut Kari Yli-Anttila ja Jouko Jokkeri Törmänen sekä Jari Pulkkinen.

Oberstdorfin osakilpailu 30.12

Kilpailu alkoi huonoissa olosuhteissa. Voimakkaan lumisateen vuoksi kilpailun alkua jouduttiin siirtämään pari tuntia. Suomalaisille kilpailu oli kokonaisuutena pettymys. Kärkijoukko ei lunastanut sille asetettuja toiveita vaan jäi kauaksi kärkikamppailusta. Ainoastaan Keijo Korhonen pelasti tilanteen hyvän toisen kierroksen hyppynsä ansiosta. Hän sijoittui yllättäen neljänneksi. Viime vuoden kolmas Pentti Kokkonen kaatui, eikä päässyt mukaan toiselle kierrokselle. Kilpailun voitti DDR:n Jochen Däneberg (hypyt 111 ja 107 m). Toiseksi tuli Itävallan Hubert Neuper (hypyt 112 ja 100,5 m). Kolmas oli uuden mäkiennätyksen hypännyt Itävallan Alfred Groyer (113 ja 99 m). Keijo Korhosen hypyt kantoivat (104,5 ja 108 m). Viides oli DDR:n Harald Duschek (108 ja 104,5 m).

Garmisch-Partenkirchenin osakilpailu 1.1.

Lahtelainen Jari Puikkonen toi yllätyksen toisessa osakilpailussa. Hänen pitkät 96,5 ja 99 metrin hypynsä toivat ansaitun toisen sijan. Myös viime vuoden voittaja Pentti Kokkonen alkoi parannella asemiaan sijoittuen nyt yhdeksänneksi. Suomalaisten voitto oli 2,2 pisteen päässä. Itävallan Neuper voitti Puikkosen paremman tyylinsä ansiosta. Kolmanneksi sijoittui Johan Sätre Norjasta (94 ja 98,5 m). Keijo Korhosen hypyt eivät enää luistaneet. Hän jäi 22.

Innsbrukin osakilpailu 4.1.80

Kilpailu osoitti, että Itävallasta on löytynyt uusi hyppääjälupaus. Yhdeksäntoista vuotias Hubert Neuper hallitsi hyvin hermonsa. Hän voitti kilpailun ylivoimaisesti tehden myös uuden komean mäkiennätyksen 107 m. Neuper on saanut onnistuneiden kilpailujen vuoksi lisänimen »Horjumaton». Suomalaisista parasta työtä teki jälleen Jari Puikkonen, joka jäi vain 0,1 pistettä kolmannesta sijasta. Toiseksi kiilasi Sveitsin H. Sumi (105,5 ja 101 m). Ja kolmas oli Henry Glass, DDR (100 ja 101,5 m). Puikkosen jälkeen paras suomalainen oli Jouko Törmänen 11.

Bischofshofenin osakilpailu 6.1.

Pelonsekaisin tuntein suomalaiset osallistuivat mäki- viikon viimeiseen osakilpailuun. Bischofshofenin mäki on luonnonmäki, joka on rakennettu jyrkkään vuoren rinteeseen. Lähes aina mäki on ollut suomalaisille epäonnen mäki. Niin kävi nytkin. DDR:n vahva – tasaisesti koko mäki- viikon ajan hypännyt joukkue otti ylivoimaisen voiton. Peräti 5 kymmenestä parhaasta oli ddr-läisiä. Voiton vei Weber (102 ja 97 m) ja toiseksi tuli Glass (105,5 ja 98 m). Molemmat ovat DDR:sta. Kolmas oli puolalainen yllättäjä Fijas (98,5 ja 101,5 m). Seuraavat kaksi olivat itä-saksalaisia. Vasta kuudentena oli Suomen Jari Puikkonen (100 ja 93,5 m).

Mäki- viikon kokonaiskilpailun voitti Itävallan Hubert Neuper ylivoimaisesti. Kaksi seuraavaa olivat DDR:n Henry Glass ja Martin Weber. Suomalaisia ei mahtunut kymmenen parhaan joukkoon.